

Η ΕΠΙΡΡΟΗ ΤΩΝ ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑΤΩΝ ΣΤΗΝ ΕΓΚΛΗΜΑΤΟΛΟΓΙΚΗ ΣΚΕΨΗ*

Herman Conradie

Καθηγητής Εγκληματολογίας στο Πανεπιστήμιο της Ν.Αφρικής

Ο συγγραφέας σχολιάζει την επίδραση των διαφόρων παραδειγμάτων στην εγκληματολογική σκέψη. Κατ' αυτόν αρχικά, επικρατούσε το προ-επιστημονικό υποκειμενικό παράδειγμα. Έπειτα ακολούθησε το αντικειμενικό θετικιστικό παράδειγμα. Τώρα επικρατούν τα παραδείγματα του ριζοσπαστικού σχετικισμού (νεο-μαρξισμού) και Weltanschauung (της φαινομενολογίας). Υποστηρίζεται ότι οι διάφορες θεωρητικές σχολές ανέπτυξαν μόνο τις ποικίλες πλευρές αυτών που διατύπωσαν οι ιδρυτές (των σχολών). Αυτό γίνεται πολύ σαφές, αν δούμε την έμφαση (που δόθηκε) στις διάφορες πλευρές του ατόμου και του κοινωνικού περιβάλλοντος. Τονίζεται, τέλος, ότι η αποφυγή αυτού του τύπου της διχοτομικής σκέψης στην εγκληματολογία, είναι εκείνο που χρειάζεται για τη μεταφορά σε ένα νέο παράδειγμα.

1. Εισαγωγή

Όταν η Εγκληματολογία ξεκίνησε πριν από 153 περίπου χρόνια, οι πρωτοπόροι που ακολούθησαν αυτόν τον ακαδημαϊκό κλάδο, δεν θα μπορούσαν ποτέ να φαντασθούν τα αποτελέσματα της προσπάθειάς τους μετά από ενάμιση περίπου αιώνα. Συγχρόνως, υπάρχουν κάποιες ομοιότητες μεταξύ εκείνης της χρονικής περιόδου και της σημερινής, τις οποίες και εκείνοι και εμείς δεν μπορούμε να κατανοήσουμε.

Η υπόθεση αυτού του άρθρου είναι να δείξει ότι η προέλευση της εγκληματολογικής σκέψης και η θέση του αντικειμένου σήμερα, στο τέλος του 20ου αιώνα, αντικατοπτρίζει τις βασικές αρχές της νέας θεωρήσης από το σημείο που ξεκίνησε. Τότε ήταν που ξεκίνησε, τώρα κάποιοι εγκληματολόγοι, μέχρι κάποιο βαθμό θέλουν να κάνουν μία αναδρομή στα προ-επιστημονικά εναρκτήρια σημεία. Ο δρόμος και οι αιτίες που τους οδήγησαν σ' αυτή την επιθυμία, θα αποτελέσει την προσπάθεια διεισδύσεως αυτής της υπόθεσης, βασισμένης σε μία ιστορική-θεμελιακή προοπτική. Επίσης, θα επισημανθεί ο κυριαρχικός ρόλος των παραδειγμάτων σ' αυτή τη διαδικασία.

2. Οι ακαδημαϊκοί των κοινωνικών επιστημών θεωρούν τις απόψεις των προκατόχων τους τυποποιημένες: οι απόψεις τους λειτουργούν ως παράδειγμα (De Vries, 1984:93).

Ο Kuhn (1977:460) όρισε ως παράδειγμα αυτό που μόνο τα μέλη μιας επιστημονικής κοινότητας μοιράζονται μεταξύ τους. Ο Ball (1984:25) ορθά επισημαίνει ότι ο Kuhn θεώρησε το παράδειγμα ως μη-λογικό (μη-ορθολογικό). Η αποδοχή του ενός και η απόρριψη του άλλου δεν είναι μία

* Μετάφραση : Βάσως Αρτινοπούλου

επιστημονικά λογική, αλλά μάλλον μία παράλογη διαδικασία κατά την οποία οι προσωπικές αξίες διαρκώς καθορίζουν την υπαρξιακή επιλογή. Άλλοι συγγραφείς (Suppe 1977, Botha 1984, Mouton 1984) θεωρούν ότι αυτά τα παραδείγματα είναι πιο σημαντικά. Η πιο σημαντική ταξινόμηση διαχωρίζει το θετικιστικό, το *Weltanschauung*, το ριζοσπαστικό σχετικισμό και το μεταφορικό παράδειγμα. Ο ρόλος αυτών των παραδειγμάτων στην εγκληματολογική σκέψη θα αποσαφηνισθεί στη συνέχεια. Το πρώτο χαρακτηριστικό της υπόθεσης αυτού του άρθρου είναι επομένως, ότι το παράδειγμα είναι αυτό που προσδιορίζει το αποτέλεσμα του εναρκτηρίου και του τελικού σημείου του επιστήμονα.

3. Το ρεύμα των εγκυκλοπαιδιστών, που προήλθε από τη Γαλλία μεταξύ του 1751 και 1772, έδωσε το έρεισμα στη θεμελίωση της ιδεαλιστικής σκέψης στην Εγκληματολογία (Jones 1896:33-34). Αυτοί οι εγκληματολόγοι ήταν οι πρώτοι που διακήρυξαν επιστημονικά αυτό που σήμερα είναι γνωστό ως το πεδίο (ή μέρος του πεδίου) μελέτης της εγκληματολογίας.

Αυτό ήταν το αποτέλεσμα των πολλών προβλημάτων της νομολογίας, σύμφωνα με την οποία οι δικαστές έβεταν ακόμα και τις δικές τους προσωπικές προκαταλήψεις στην κρίση (εκδίκαση) των εγκληματικών υποθέσεων (Fox 1985:33). Το κύριο χαρακτηριστικό αυτής της περιόδου στην εγκληματολογική σκέψη είναι η μεροληψία και η διαφορετικότητα.

Ο Cronje (1982) και ο Van der Walt (1982) επισημαίνουν αυτή τη διαφορετικότητα, σύμφωνα με την άποψη των πρώτων εγκληματολόγων που έδωσαν την κύρια ώθηση στη σκέψη τους: τις κοινωνιολογικές, βιολογικές, ψυχολογικές και θρησκευτικές πλευρές (και τους συναφείς συνδυασμούς). Ο Van der Walt (1982:55-77) επεσήμανε επίσης την έμφαση που αυτοί οι εγκληματολόγοι έδωσαν στην στατιστική, το περιβάλλον και τα οικονομικά.

Αυτοί επίσης τόνισαν την τιμωρία, ότι η πρόληψη είναι καλύτερη από τη θεραπεία, τις αλλαγές στο περιβάλλον, τη μίμηση, τη φτώχεια, τις βιολογικές μειονεξίες, την κληρονομικότητα και την έλλειψη θρησκευτικών αρχών (Jones 1986:34-39, Vold 1958:22, Fox 1985:33-34). Τα θεμέλια είχαν τεθεί για τη διχοτομική σκέψη που επρόκειτο να ακολουθήσει.

Κατά τη διάρκεια της περιόδου αυτής της εγκληματολογικής σκέψης, η πρωταρχική έμφαση δόθηκε στις αιτίες της εγκληματολογικής συμπεριφοράς. Το κυρίαρχο χαρακτηριστικό αυτής της θεωρητικής σχολής (μιλώντας με παραδείγματα), είναι η προ-επιστημονική ελεύθερη βούληση, μια ορθολογική και ηδονιστική προσέγγιση της ανθρώπινης συμπεριφοράς (Vold 1958:14). Αυτό ήταν στην πραγματικότητα το λυκόφως της εγκληματολογικής σκέψης.

4. Με την αλλαγή του αιώνα, άλλαξε επίσης και το επιστημονικό παράδειγμα. Η ιδέα ήταν να χρησιμοποιηθεί στην έρευνα το ίδιο μοντέλο που εφαρμοζόταν στις φυσικές επιστήμες. Ο Bakker (1964:64) δήλωνε

ότι το επίκεντρο της επιστήμης στις κοινωνικές επιστήμες μεταπηδούσε στα θετικά γεγονότα (*faits positifs*). Ο Strasser (1963:13) σημείωνε ότι η ανθρώπινη ύπαρξη ως υποκείμενο αποσύρθηκε σταδιακά από την κάλυψη της επιστημονικής προσπάθειας: η αντικειμενικότητα γεννήθηκε για να γίνει ένα λαμπρό φως στην εγκληματολογική σκέψη. Αυτό ήταν το καθοριστικό σημείο μετάθεσης από το παράδειγμα της ελεύθερης βούλησης στο παράδειγμα της αντικειμενικότητας, δηλαδή από την προ-επιστημονική στην θετικιστική επιστήμη.

Τώρα η έμφαση δόθηκε στον εγκληματία. Οι εγκληματολόγοι προσπάθησαν με όλες τους τις δυνάμεις να προσδιορίσουν τα χαρακτηριστικά του εγκληματία (Fox 1985:35-36, Jones 1986:82-83). Ο εκ γενετής εγκληματίας από αταβιστικούς λόγους, ο ψυχοπαθής εγκληματίας, ο νευρωτικός εγκληματίας, ο εκ γενετής, ο από περίπτωση, ο εμπασής, ο παρορμητικός, ο ακραίος, ο επαγγελματίας, ο ενδημικός καθώς και όλοι οι τύποι των εγκληματιών αναγνωρίστηκαν (Fox 1985:36, Jones 1986:84-87 και 95-97). Το θετικιστικό παράδειγμα που επικρατούσε στη σκέψη τους, περιλάμβανε τα ακόλουθα (μεθοδολογικά) χαρακτηριστικά: (ήταν) νομιναλιστικό, απαλλαγμένο από εκτιμήσεις, αντικειμενικό, συγκεκριμένο, γραμμικό και μονιστικό (Botha 1984:9-15).

Στους σύγχρονους καιρούς τα χαρακτηριστικά αυτά του παραδείγματος οδήγησαν στις ψυχολογικές και κοινωνιολογικές - όπως λέγονται - προσεγγίσεις στην εγκληματολογική σκέψη. Διεξήχθησαν έρευνες σχετικά με τις αιτίες: γενετική, δίδυμοι, σωματικός τύπος, φυσικές μειονεξίες, νοημοσύνη, σχολείο, οικογένεια κ.λ.π. - και η έμφαση ταλαντευόταν μεταξύ των ατομικών προσεγγίσεων και εκείνων του κοινωνικού περιβάλλοντος (Cronjue 1982:71), Cloete 1986, Glaser 1974:105, Lefton 1982:34, Schafer & Knudten 1977:89).

Στο επίπεδο των ερμηνειών που στηρίζονται στο κοινωνικό περιβάλλον και στη δομή, αναπτύχθηκαν θεωρίες, όπως της ανομίας και της παρεκκλίνουσας υποκοουλτούρας. Βασισμένες στους ατομικούς παράγοντες, αλλά επίσης προσανατολισμένες και στη δομή, αναπτύχθηκαν οι θεωρίες της ψυχανάλυσης, της δόμησης της προσωπικότητας και των αναστολών (Conradie 1978, Conradie 1979:112-357). Την ίδια στιγμή, δόθηκε επίσης έμφαση στις θεωρίες που αφορούσαν τις διαδικασίες: αναπτύχθηκαν θεωρίες βασισμένες στο κοινωνικό περιβάλλον, όπως του διαφορικού συγχρωτισμού και του στιγματισμού και βασισμένες στις ατομικές πλευρές του ανθρώπου, όπως η θεωρία της αλληλεπίδρασης και της ανάπτυξης της ηθικής (Conradie 1979:112-357, Conradie & Van den Hoven 1986).

Αυτός ακριβώς ήταν ο χρόνος της ραγδαίας ανάπτυξης της εγκληματολογικής σκέψης, γιατί το θετικιστικό παράδειγμα άνοιξε και στις άλλες κοινωνικές επιστήμες. Αποδίδοντας τις σπουδαιότερες έννοιες στους κορυφαίους προδρόμους, η έμφαση δόθηκε, μιλώντας με παραδείγματα, στην εγκληματογένεση του ατόμου και στις κοινωνικές πλευρές. Στηριζό-

μενη σ' αυτό, άρχισε η διχοτομική σκέψη (άτομο και κοινωνικό περιβάλλον) κατά τη διάρκεια αυτής ακριβώς της περιόδου και διαδόθηκε ευρέως και αποτέλεσε μία τεράστια επιτυχία, μιλώντας ακαδημαϊκά.

5. Οι ελλείψεις της θετικιστικής επιστήμης έδωσαν την ευκαιρία σε άλλα παραδείγματα να αναπτυχθούν. Μέσα από το θεωρητικό πλαίσιο του παραδείγματος του ριζοσπαστικού σχετικισμού, η μαρξιστική ιδεολογία απέκτησε μία σταθερή θέση στην εγκληματολογική σκέψη (δίνοντας έμφαση στις όψεις του κοινωνικού περιβάλλοντος του θετικιστικού παραδείγματος). Έγινε μία ορμητική αρχή με τις εργασίες των Taylor, Walton και Young (1978). Αυτοί έθεσαν υπό αμφισβήτηση την αυθεντικότητα της επισήμανσης ότι η παρέκκλιση μπορεί να ερμηνευθεί με τους όρους της ατομικής ή κοινωνικής παθολογίας. Επιπλέον πρότειναν ότι υπάρχουν ποικίλες αξίες και υποκουλτούρες σε κάθε κοινωνία και επομένως δεν μπορεί να υπάρχει απολυτότητα. Δήλωσαν επίσης, ότι η αντίδραση στην παρέκκλιση είναι προβληματική και άρχισαν να κατασκευάζουν μία εκτεταμένη πολιτική κοινωνιολογική ερμηνεία του εγκλήματος (Taylor, Walton & Young 1978:6-8)

Άρχισαν με μία εξοντωτική επίθεση εναντίον των ορισμών του εγκλήματος, έτσι όπως ορίζονται από το κράτος, διερευνώντας τη σχέση μεταξύ κοινωνικής τάξης, της εξουσίας και του νόμου. Υποστήριξαν ότι ο νόμος προστατεύει την élite της εξουσίας (Messerschmidt 1986:7-8). Σε αντίθεση με την ντετερμινιστική, εξηγηματική και ποσοτική προσέγγιση του θετικιστικού παραδείγματος; αυτοί άνοιξαν το δρόμο στην εγκληματολογική σκέψη, για μία πιο θεληματική, ερμηνευτική και ποιοτική προσέγγιση (Downes 1979:1). Ως έγκλημα θεωρείται η παραβίαση των πολιτικά ορισμένων ανθρωπίνων δικαιωμάτων (Platt 1975:103). Η θεωρία του στιγματισμού ήλθε να εξηγήσει την εγκληματική συμπεριφορά κατά την οποία αυτός που στιγματίζει φέρει μεγαλύτερη ευθύνη από τον στιγματιζόμενο (Conradie 1979:326-358).

Ο Quinney (1978:190) επισήμανε ότι το παράδειγμα του ριζοσπαστικού σχετικισμού στο πλαίσιο της Μαρξιστικής Εγκληματολογίας θεωρούσε την αντικειμενικότητα σαν ένα μύθο. Μέσα από κριτική σκέψη, έχει κάποιος τη δυνατότητα να δραπετεύσει από την ιδεολογία του καιρού του με την αποφυγή της σύγχυσης (demythification). Εάν αυτό εφαρμοσθεί στην περίπτωση του εγκλήματος, το αποτέλεσμα που μπορεί κάποιος να αντιληφθεί είναι ότι το κράτος κάνει κατάχρηση των ποινικών νόμων με σκοπό να υποστηρίξει την καπιταλιστική κοινωνία. Συνεπώς οι ποινικοί νόμοι χρησιμοποιούνται για να καταπνίξουν τις χαμηλότερες κοινωνικές τάξεις (Quinney 1978:190-200). Ο Ditton (1979:34) εξέφρασε την άποψη ότι στα πλαίσια αυτής της προοπτικής, το σημαντικότερο σημείο δεν είναι να προσδιορίσουμε εάν ένα άτομο είναι εγκληματίας ή όχι, αλλά μάλλον να προσδιορίσουμε εάν θα μπορούσε στην πραγματικότητα αυτό το πρόσωπο να θεωρηθεί ως εγκληματίας. Οι εγκληματολόγοι πρέ-

πει να υπερασπίζονται τα ανθρώπινα δικαιώματα (Platt 1975:103). Έχοντας αυτό ως υπόθεση και με όλες τις επιπτώσεις, ο Carlan (1980:21) υποστήριξε ότι στην πραγματικότητα ο έλεγχος του εγκλήματος είναι εγκληματογενετικός. Αυτή η θέση στηρίχθηκε και από την εργασία των Taylor, Walton και Young (1978:17) όταν εξέφρασαν ότι το κράτος κακομεταχειρίζεται τον εγκληματία υπερτονίζοντας τα παρεκκλίνοντα χαρακτηριστικά του. Λογική συνέπεια αυτών των απόψεων είναι ότι θύματα είναι όσοι καταπιέζονται από τους νόμους του κράτους (Taylor, Walton & Young 1978:33).

Το παράδειγμα αυτό είχε ως επίπτωση στην εγκληματολογική σκέψη ότι οδήγησε όχι μόνο σε μία ολοκληρωτική αποκήρυξη της ηθικής της ιδιωτικής ιδιοκτησίας, αλλά επιπρόσθετα σε μία αξιολογική οπισθοχώρηση του θετικιστικού παραδείγματος. Αφαίρεσε από τον θετικισμό το στηρίγμα της αντικειμενικότητας, το αντικατέστησε με ένα ιδιαίτερο σχήμα υποκειμενικότητας και προσανατόλισε την εγκληματολογική σκέψη προς την πολιτική πλευρά, ως την επικρατούσα στο κοινωνικό περιβάλλον που αποτελούσε κτήμα του θετικισμού παραδείγματος. Η μία πλευρά της διχοτομικής σκέψης είχε προσκολληθεί, δηλαδή η πλευρά του περιβάλλοντος και είχε πολιτικοποιηθεί.

6. Πριν από αρκετά χρόνια, ο Bakker (1964:67) δήλωσε ότι η φαινομενολογία είναι ικανή να υπερβεί τις μονόπλευρες προσεγγίσεις του θετικισμού και του ριζοσπαστικού σχετικισμού, γιατί ήταν πεπεισμένος ότι ούτε ο ορθολογισμός (του θετικιστικού παραδείγματος) ούτε ο εμπειρισμός (του ριζοσπαστικού σχετικισμού) μπορεί να αγγίξει τον πυρήνα της ανθρώπινης ύπαρξης. Αυτό θα μπορούσε να επιτευχθεί αποτελεσματικά μόνο με την εμμονή στο παράδειγμα *Weltanschauung*. Οι Lorence και O'Connor (1967) επισήμαναν ότι ο πυρήνας του παραδείγματος αυτού είναι: "τα ίδια τα πράγματα". Αν και αυτό φαίνεται πολύ εμπειριστικό, σύμφωνα με τον Hoefnagels (1975:12), η ισχύς αυτής της προσέγγισης βρίσκεται στην απλή περιγραφή: ότι αποτελεί μία ανασκοπική θεώρηση. Δεν ξεκινά από τους θεσμούς, αλλά από την προοπτική της ανθρώπινης ύπαρξης. Οι θεσμοί κρίνονται από την πλευρά του ανθρώπου. Έτσι, σχετικά μ'αυτό, μπορεί να δηλωθεί ότι η φαινομενολογική μέθοδος είναι μία επιστημονική μέθοδος σύμφωνα με την οποία η έννοια προσδίδεται από την εικόνα (αντιλήψεις) που εκλαμβάνεται μέσα από τις εμπειρίες των ίδιων των ατόμων. Μ'αυτό τον τρόπο ο σύγχρονος άνθρωπος απελευθερώθηκε μέσα στον εαυτό του (Kochelmans 1970:199). Στα πλαίσια αυτής της διαδικασίας, η φαινομενολογία γύρισε πάλι πίσω για να ψάξει για μία επιστήμη χωρίς προϋποθέσεις, όπως οι θετικιστές (Stewart & MicKanus 1974:6-7).

Η αξιολογική πλευρά του *Weltanschauung* παραδείγματος στην εγκληματολογική σκέψη, είναι ότι ξεκίνησε με τη σκοπιμότητα της συνειδητοποίησης. Αυτό σημαίνει ότι η συνειδητοποίηση κατευθύνεται πάντο-

τε σε κάτι (Bakker 1964:85). Η σκοπιμότητα αυτή καθιστά την κατηγοριοποίηση περιττή. Η έμφαση αποδίδεται στη σημασία και όλες οι ερωτήσεις που αφορούν την πιστότητα της πραγματικότητας είναι εκκρεμείς (Stewart & Mickanous 1974:8-9). Αυτή η *einklammerung* δεν πρέπει να εννοηθεί ως *ausklammerung* (Wiersema 1974:217). Αυτό που αποτελούσε μία "απόμακρη ιδέα" μπορεί να επανακτήσει τη θέση του από τη στιγμή που το φαινόμενο αναλυόταν σωστά, μ'αυτόν τον τρόπο. Έτσι, μία νέα και ισχυρή αντικειμενικότητα επήλθε από τον επιστήμονα, η οποία δεν είναι εφικτή με κανένα άλλο τρόπο και που είναι μη-απολυταρχική. Η έννοια κλειδί σ'αυτή την προσέγγιση, μιλώντας με εγκληματολογικούς όρους, είναι ότι το βασικό κίνητρο του ανθρώπου είναι να δραστηριοποιήσει τον εαυτό του μέσα στο κόσμο. Συνεπώς η συμπεριφορά του (περιλαμβανομένης και της εγκληματικής συμπεριφοράς) είναι μία επίπονη δραστηριότητα για να ικανοποιήσει την ανάγκη του, όπως την βιώνει στον τομέα του, όπως την εκλαμβάνει. Τα συναισθήματα συνήθως διευκολύνουν και ενδυναμώνουν τη συμπεριφορά. Έτσι, ο καλύτερος τρόπος για να καταλάβεις την συμπεριφορά ενός προσώπου είναι να την κατανοήσεις από τη δική του πλευρά (Rogers 1951:494). Η παρέκκλιση επέρχεται όταν απορρίπτεται η συναίσθηση. Η κριτική πλευρά της συμπεριφοράς βρίσκεται στην αντίληψη: για να κατανοήσουμε γιατί κάποιος συμπεριφέρεται σαν παρανοϊκός σχιζοφρενής, πρέπει να κατανοήσουμε ότι αυτός εκλαμβάνει τον κόσμο ως ένα εχθρικό περιβάλλον και ότι θεωρεί τον εαυτό του σαν άτομο που δεν έχει γίνει αγαπητό ούτε μπορεί να αγαπηθεί (Hjelle & Ziegler 1976:296).

Αυτό το παράδειγμα αποτελεί κατά ένα τρόπο την προπαγάνδα για την επιστροφή στην προ-επιστημονική φάση της εγκληματολογικής σκέψης. Κάποιοι αναρωτιώνται αν αυτό πρέπει να θεωρηθεί ως επιστήμη, γιατί μπορεί να κατηγορηθεί ως ακραίος υποκειμενισμός (Bakker 1964:424). Ακόμα και ο Perlin (1970:329) κατηγορήσε αυτή την προσέγγιση ότι στηρίζεται σε μία φιλοσοφική, ίσως και θρησκευτική προοπτική του ανθρώπου - κυρίως όπως προπαγανδίστηκε από τον Rogers. Το ενδιαφέρον σημείο είναι ότι το συγκεκριμένο παράδειγμα, όπως εξελίχθηκε στην εγκληματολογική σκέψη, έκανε ακριβώς το ίδιο πράγμα (αλλά προς την αντίθετη κατεύθυνση), όπως στην περίπτωση του Μαρξιστικού ριζοσπαστικού σχετικισμού: αυτή η προσέγγιση έφερε τις ανθρώπινες ατομικές πλευρές πάλι στο προσκήνιο, μ'έναν μοναδικό τρόπο. Το άλλο σκέλος της διχοτομικής σκέψης προσκολλήθηκε: η ανθρώπινη ατομική πλευρά.

Συμπέρασμα

Στο λυκόφως της εγκληματολογικής σκέψης, όταν επικρατούσε το προ-επιστημονικό παράδειγμα, η έμφαση δόθηκε στις πλευρές που ήταν πιθανόν να τονισθούν κατά τη διάρκεια του χρόνου του θετικιστικού πα-

ραδειγματος, δηλαδή τις πλευρές του ατόμου και του κοινωνικού περιβάλλοντος. Αυτό απετέλεσε την έναρξη του διχοτομικού τύπου σκέψης στην Εγκληματολογία. Το παράδειγμα του ριζοσπαστικού σχετικισμού είχε την ευχέρεια να δώσει την έμφαση, με τη συνεργασία της μαρξιστικής εισβολής στο πεδίο της Εγκληματολογίας, στα πολιτικά συστατικά στοιχεία των πλευρών του κοινωνικού περιβάλλοντος. Μ'αυτόν τον τρόπο, το ένα σκέλος της διχοτομικής σκέψης ήλθε στο προσκήνιο με μία πολιτική χροιά. Ταυτόχρονα, ένα άλλο παράδειγμα, το *Weltanschauung*, προσέγγισε την άλλη πλευρά του θετικιστικού παραδείγματος, δηλαδή τις ατομικές πλευρές και τις συναφείς επιπτώσεις, τονίζοντας την εικόνα του ατόμου ως καθοριστικό παράγοντα της εγκληματογένεσης. Μέσα σ'αυτή την προοπτική, το επακόλουθο ήταν ότι η εγκληματολογική σκέψη διάνυσε όλο το δρόμο και επεξεργαζόταν όλες τις λογικές πλευρές των όσων προτάθηκαν από τους επιστήμονες που προηγήθηκαν από τις αρχές έως σήμερα.

Έχουμε φθάσει στο σημείο της εγκληματολογικής σκέψης όπου η θετικιστική υπόθεση της μεθοδολογίας της ελεύθερης εκτίμησης δεν είναι πλέον καθόλου βέβαιη. Η αυξανόμενη επικράτηση της νεο-Μαρξιστικής και της Φαινομενολογικής Εγκληματολογίας φαίνεται να κερδίζει σε δημοτικότητα. Η ολοκλήρωση του θετικιστικού παραδείγματος και του παραδείγματος *Weltanschauung* (φαινομενολογικό παράδειγμα) με τα μέσα ενός επιστημονικού παντρέματος, επιχειρήθηκε από τον Sonnekus (1986), όταν χρησιμοποίησε τις μεθοδολογικές αρχές και των δύο παραδειγμάτων, με την έννοια της ποσοτικής και ποιοτικής εμπειρικής έρευνας.

Αυτό φανερώνει ότι πρέπει να επακολουθήσει αναθεώρηση του δρόμου των παραδειγμάτων. Οι πιθανότητες πρέπει ακόμα να επεξεργασθούν, αλλά σίγουρα προετοιμάζουν το έδαφος για ένα περισσότερο ισορροπημένο δρόμο που θα μπορούσε να είναι η μακροχρόνια επιρροή στην εγκληματολογική σκέψη των μεταφορικών παραδειγμάτων. Το πρόβλημα της διχοτόμησης φαίνεται να παραμένει και υποδεικνύει την ταλάντευση ανάμεσα στα δύο βασικά σημεία (ποσοτικό έναντι ποιοτικού, αντικειμενικό έναντι υποκειμενικού κ.ά.). Η πρότασή μου είναι, ότι όταν ξεπεραστεί αυτή η διχοτόμηση, η Εγκληματολογία θα βρίσκεται στο δρόμο ενός νέου παραδείγματος με μεγαλύτερες πιθανότητες, από την άποψη της ακαδημαϊκής εξισορρόπησης, και ότι ίσως εμείς θ'απελευθερωθούμε μια για πάντα από τις ίνες που έχουν προσκολληθεί στην κυκλική και διχοτομική σκέψη.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- Bakker, R.** 1974. *De geschiedenis van het fenomenologisch denken*. Utrecht: Aula Boeken.
- Ball, T.** 1984. *From paradigms to research programs; toward a post-Kuhnian political science*. In *Theory-building and data analysis in the social sciences*. Edited by H.B. Asher, H.F. Weisberg, J.H. Kessel and W.P. Shively. Knoxville: University of Tennessee Press, p. 23-49.
- Botha, M.E.** 1984. *Metaforiese perspektief en fokus in die wetenskap*. Potchefstroom: PU vir CHO.
- Carlan, P.** 1980. *Radical Criminology, penal politics and the rule of law*. In *Radical issues in Criminology*. Edited by P. Carlan and M. Collison. Oxford: Martin Robertson, p. 7-24.
- Conradie, H.** 1978. *'n Kritiese ontleding van die misdaadverklaringsmoontlikhede van die psigo-analitiese teorie vir misdaadverklaring van S. Freud*. Potchefstroom: Wesvalia.
- Conradie, H.** 1979. *'n Kritiese ontleding van die misdaadverklaringsmoontlikhede van bepaalde sosiologiese teorieë oor afwykende gedrag*. Ongepubliseerde D. Phil.-proefskrif. Potchefstroom: PU vir CHO.
- Conradie, H. & Van den Hoven, A.E.** 1986. *Kriminologie; studiegids vir KRM 301-D*. Pretoria: Universiteit van Suid-Afrika.
- Cronje, G.** 1982. *Die oortreder as persoonlikheid*. Deel 1 en Deel 2. Pretoria: Universiteit van Suid-Afrika.
- Cloete, M.G.T.** 1986. *Die studiegebied van die Kriminologie*. In *Kriminologie; enigste gids vir KRM 100-5*. Pretoria: Universiteit van Suid-Afrika.
- De Vries, G.** 1984. *De ontwikkeling van wetenskap; een inleiding in de wetenschapsfilosofie*. Groningen: Wolters-Noordhoff.
- Ditton, J.** 1979. *Contrology; beyond the New Criminology*. London: The MacMillan Press.
- Downes, D.** 1979. *Praxis makes perfect; a critique of Critical Criminology*. In *Deviant interpretations; problems in criminological theory*. Edited by D. Downes and P. Rock. Suffolk: The Chaucer Press.
- Fox, V.** 1985. *Introduction to Criminology*. Englewood Cliffs: Prentice-Hall.
- Glasser, D.** 1974. *Handbook of Criminology*. Chicago: Rand McNally.
- Hjelle, L.A. & Ziegler, D.J.** 1976. *Personality theories; basic assumptions, research and applications*. Tokyo: McGraw-Hill Kogakusha Ltd.
- Hoefnagels, G.P.** 1975. *Criminologie, fenomenologie en de Utrechtse school*. *Nederlands Tijdschrift voor de Criminologie*. Vol. 17, p. 3-14.
- Jones, D.A.** 1986. *History of Criminology; a philosophical perspective*. New York: Greenwood Press.
- Kochelmans, J.J.** 1970. *The era of the world-as-a-picture*. In *Phenomenology and the natural sciences; essays and translations*. Edited by J. Wild, J.M. Edie et. al. Evanston: Northwestern University Press.

- Kuhn, S.J.** 1977. *Second thoughts on paradigms. In the structure of scientific revolutions.* Edited by F. Suppe. Chicago: University of Chicago Press, p. 459-482.
- Laurence, N. & O'Connor, D.** 1967. *Readings in existential phenomenology.* Englewood Cliffs: Prentice-Hall.
- Lefton, L.A.** 1982. *Psychology.* Boston: Allyn and Bacon.
- Messerschmidt, J.W.** 1986. *Capitalism, patriarchy and crime; toward a socialist feminist Criminology.* Totowa: Rowman and Littlefield Publishers.
- Mouton,** 1984. *The relationship between philosophy and the methodology of the human sciences.* Suid-Afrikaanse Tydskrif vir Wysbegeerte. Vol. 3, nr. 3, p. 100-106.
- Pervin, L.A.** 1970. *Personality; theory, assesment and research.* New York: John Wiley and Sons.
- Platt, T.** 1975. *Prospects for a radical Criminology in the USA.* In *Critical Criminology.* Edited by I. Taylor, P. Walton and J. Young. London: Roytledge and Kegan Paul, p. 95-112.
- Quinney, R.** 1978. *Crime control in capitalistic society; a critical philosophy of legal order.* In *Critical Criminology.* Edited by I. Taylor, P. Walton and J. Young. London: Roytledge and Kegan Paul, p. 181-202.
- Rogers, C.R.** 1967. *The interpersonal relationship; the core of guidance. In person to person, the problem of being human – a new trend in Psychology.* Edited by C.R. Rogers and B. Stevens. London: Real People Press, p. 89-103.
- Schafer, S. & Knudten, R.D.** (eds.) 1977. *Criminological theory.* Lexington: Lexington Books.
- Stewart, D. & Mickanus, A.** 1974. *Exploring Phenomenology; a guide to the field and its literature.* Chicago: American Library Association.
- Strasser, S.** 1963. *Phenomenology and the human sciences; a contribution to a new scientific ideal.* Pittsburg: Duquesne University Press.
- Suppe, F.** 1977. Afterword – 1977. *In the structure of scientific theories.* Edited by F. Suppe. Chicago: University of Illinois Press, p. 619-632.
- Taylor, I., Walton, P. & Young, J.** 1978. *Critica Criminology.* London: Poutledge and Kegan Paul.
- Van der Walt, P.J.** 1982. *kriminologie; 'n inleiding.* Pretoria: HAUM.
- Vold, G.B.** 1958. *Theoretical Criminology.* New York: Oxford University Press.